

CUMHUR İNAN BİLEN
YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.

MOTORLU TAŞITLARIN SATIŞ BEDELİNİN TESPİTİNDE MOTORLU TAŞITIN KASKO DEĞERİNİ Mİ DİKKATE ALMAK GEREKİR?

16.06.2020

KAPSAM

- ❖ 492 SAYILI HARÇLAR KANUNU
- ❖ 197 SAYILI MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ KANUNU (MTV)
- ❖ 17 SERİ NOLU HARÇLAR KANUNU GENEL TEBLİĞİ
- ❖ 170 SERİ NOLU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

I- ÖZET

Bilgi notumuzun konusunu şirketlerin aktifinde kayıtlı motorlu taşıtların grup şirketlerine veya 3. kişilere satışında, satış bedelinin belirlenmesinde dikkate alınması gereken tutarın ne olması gerektiği hakkındadır.

Söz konusu araçların satışında kamuoyundaki genel görüş taşıt alım satımlarında Noterlerin alacağı harçlara esas alınacak değer veya araç kasko değerinin aracın satış bedeli olacağı yönündedir. Fakat Maliye Bakanlığınca çıkarılan tebliğlerde, özelgelerde ve Danıştay kararlarında araç satış bedelinin tespitinde kasko veya noterde belirlenen değer, araç satışında Gelir ve Kurumlar Vergisi ile Katma Değer Vergisi (KDV) açısından doğrudan dikkate alınacak hukuki bir ölçü olmadığı yönündedir. Kasko veya noter değeri sadece harç bedelinin tespitinde dikkate alınabilecek bedel olup araç satış bedelinin tespitinde tek başına dikkate alınacak bir kıstas olmamaktadır.

Yukarıdaki açıklamalara istinaden Şirket aktifinde kayıtlı aracın grup şirketlerine veya 3. kişilere satılması durumunda satış bedelinin tespitinde aracın gerçek bedelinin tespit edilmesi amacıyla araştırma yapılması, banka veya finans kanalıyla gerçekleşen ödemeler yoluyla veya gerekli olan diğer inandırıcı ve tevsik kabiliyeti olan belge veya gerekçelerle ispat edilmesi gerekmektedir.

II- HARÇLAR KANUNU AÇISINDAN ARAÇ SATIŞ BEDELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

492 sayılı Harçlar Kanunu'nun "Çeşitli İşlemlerde Değer" başlıklı 43. Maddesinin ikinci paragrafına göre; "*Motorlu kara taşıtları ile ilgili alım, satım ve taahhüt işlemlerinde gösterilecek değer; işleme konu olan taşıtın cinsi, markası, model, tipi ve yaşı itibariyle Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliğince tespit edilen ve işlemin yapıldığı tarihte geçerli olan kasko sigortasına esas değerinden aşağı olamaz. Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliğince düzenlenen listelerde yer almayan eski model taşıtların asgari değeri; o taşıtların listede yer alan en eski modelleri için belirlenen değerinden **her model yılı için % 10 indirim yapılmak** suretiyle tespit edilir."* hükmüne yer verilmiştir.

Söz konusu hükümden de anlaşılacağı üzere; Harçlar Kanununun konusuna giren harç bedelinin tespitinde esas alınacak değeri açıklamaktadır.

II- HARÇLAR KANUNU AÇISINDAN ARAÇ SATIŞ BEDELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ayrıca 17 Seri Nolu Harçlar Kanunu Genel Tebliği'nde Motorlu kara taşıtlarının noterliklerde yapılacak alım, satım ve taahhüdü ile ilgili işlemlerde gösterilmesi icabeden değer uygulamasına ilişkin hususları ihtiva eden, Harçlar Kanununun 43. maddesinin uygulama usul ve esasları açıklanmıştır.

Söz konusu tebliğde yer alan örneğe göre konu açıklanmış olup; tebliğde geçen örnek aşağıdaki gibidir.

ÖRNEK: (A) marka 20 yaşında bir binek otomobilinin noterde satışının yapıldığını ve aynı marka 15 yaşındaki binek otomobili listedeki değerinin ise 20 milyon lira olduğunu varsayalım. Satış işlemine konu aracın asgari değeri aşağıdaki gibi tespit edilecektir.

	% 10 indirimli	% 20 indirimli	% 30 indirimli	% 40 indirimli	% 50 indirimli
15 yaş	16 yaş	17 yaş	18 yaş	19 yaş	20 yaş
20 milyon	18 milyon	16.000.000	14.000.000	12.000.000	10.000.000

Örnekte de görüleceği gibi, 20 yaşındaki (A) marka otomobilin noterdeki satış işlemi, listede yer alan 15 yaşındaki aynı marka taşıtların değerinin % 50 noksanı olan 10.000.000 liradan aşağı olmamak üzere, taraflarca beyan olunan değer üzerinden gerçekleştirilecektir.

III- 197 SAYILI MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ KANUNU (MTV) AÇISINDAN KASKO BEDELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

197 sayılı Kanunun "*Vergileme Ölçü ve Hadleri*" başlığı altında düzenlenen 5'inci maddesine göre; "I" sayılı tarifede yer alan otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları ve benzerlerine ait vergi tutarlarının Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği tarafından her yılın ocak ayında ilan edilen kasko sigortası değerlerinin %10'unu aşması halinde, taşıtlara ait vergi tutarlarını, bir önceki satırdaki aynı yaş grubunda bulunan taşıtlara isabet eden vergi tutarı olarak belirlemeye, bu oranı %4'e kadar indirmeye ve kanuni oranına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Görüleceği üzere MTV Kanununda motorlu taşıtlar vergileri açısından kasko değerine yer verildiği görülmekte olup kasko değerinin aracın satış bedeli olması gerektiği yönünde bir hüküm bulunmamaktadır.

IV- 193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNU AÇISINDAN KASKO BEDELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

170 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği'nin D bölümünde "Motorlu Taşıtların Satışında Esas Alınacak Bedel" başlığı altında motorlu taşıtların satışından esas alınacak bedel ile ilgili düzenleme yapılmış olup, söz konusu düzenlemeye göre; "*Gelir ve kurumlar vergisi uygulaması bakımından, mükelleflerin satışını yaptıkları motorlu kara taşıtlarına ilişkin esas alacakları tutar, **gerçek satış bedelidir.** Ancak, gerçek satış bedelinin emsallerine göre bariz bir şekilde düşük beyan edilmesi halinde idarece, taşıtın gerçek satış bedelinin tespiti yoluna gidilebilecektir. Bu tespit işlemi sırasında, **diğer unsurlarla birlikte taşıtın satış tarihi itibariyle geçerli olan, kasko sigortasına esas alınan bedelinden de yararlanılabileceği** tabiidir."* hükmü yer almaktadır.

Tebliğde belirlenen hükümden de anlaşılacağı üzere motorlu taşıtın satış bedelinin tespitinde kasko değerinin tek başına belirleyici bir kıstas olmadığı açıkça ifade edilmiş olup, kasko bedelinin aracın gerçek satış bedelinin tespitinde yararlanılabilecek bir kıstas olduğu görülmektedir. Dolayısıyla aracın satışında esas alınacak tutarın gerçek bedel olduğu ve söz konusu gerçek bedelin tespit edilmesi amacıyla araştırma yapılması gerekmektedir.

V- ARAÇ SATIŞ BEDELİNİN TESPİTİNDE KASKO BEDELİ İLE İLGİLİ ÖRNEK DANIŞTAY KARARLARI

Dn. 9.D.'nin, 01.03.1995 tarih ve E.1994/4304, K.1995/453 sayılı Kararı'nda özetle; "*Kasko sigorta bedeli, 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun 29. maddesine göre kanuni ölçü kabul edilemeyeceğinden, nakil vasıtası satışından dolayı beyan edilen satış değerinin kasko sigorta bedeline göre düşük olduğu gerekçesiyle ikmalen KDV tarhiyatı yapılamaz*" denilmektedir.

Dn.VDDGK.nun, 22.03.1996 tarih ve E.1995/33, K.1996/119, 06.06.1997 tarih ve E. 1996/90, K. 1997/297 sayılı Kararlarına göre; "*Satış bedeli uyumsuzluk doğuran taşıtların emsal bedelinin takdir komisyonunca saptanması sırasında, araçların tüm özellikleri göz önüne alınarak matrah takdiri gerekirken, başka verilerden yararlanılmaksızın salt kasko değerine göre yapılan takdirde ve bu takdir esas alınarak uygulanan tarhiyatın onanmasında hukuka uygunluk görülmemiştir. Emsal bedelin; ticaret odası, şoförler ve otomobilciler derneği ve ilgili merciler nezdinde yapılacak araştırma ile tespit edilmesi gerekir.*" denilmekte olup, aracın satış bedelinin tespitinde sadece kasko değeri ile vergi tarhiyatı yapılamayacağı kararına varılmıştır.

VI- ARAÇ SATIŞ BEDELİNİN TESPİTİNDE KASKO BEDELİ İLE İLGİLİ MALİYE BAKANLIĞI GÖRÜŞÜ

Konu ile ilgili Maliye Bakanlığınca 06.05.1994 tarih ve 1994/2 Sıra No.lu GVK İç Genelgesi yayımlanmıştır.

"Bilindiği üzere Harçlar Kanunu'nun 43. maddesi gereğince, motorlu kara taşıtlarının alım, satım ve taahhüt işlerinde kasko sigortasına esas bedeller harcın matrahı olarak kabul edilmektedir.

Bu bedellerin gelir ve kurumlar vergisine tabi kazancın tespitinde satış bedeli olarak alınıp alınmayacağı konusunda 170 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği'nin (D) bölümünde gerekli açıklamalar yapılmış bulunmaktadır.

*Söz konusu Genel Tebliğ'de de açıklandığı üzere, motorlu araç satışlarında gelir ve kurumlar vergisi uygulaması bakımından esas alınacak tutar öncelikle **gerçek satış bedeli** olacaktır.*

*Bu bedelin emsallerine göre **bariz bir şekilde düşük olması halinde**, idarece gerçek satış bedelinin tespiti yoluna gidilebilecektir. Bu tespit sırasında sadece **kasko sigortasına esas bedeller değil, diğer unsurların da nazara alınması gerekmektedir.**"*

VII- SONUÇ GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRME

Şirket aktifine kayıtlı motorlu taşıtların satış bedellerinin tespitinde esas alınması gereken tutarın gerçek satış bedeli olması gerektiği; hem Maliye Bakanlığı'nca yayınlanan 170 seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği'nde, hem Danıştay kararlarında tevsik edilmiş olup aracın kasko bedelinin tek başına satış bedelini oluşturmadığı, kasko bedelinin aracın gerçek satış bedelinin tespiti için yararlanılan bir kıstas olduğu doğrulanmıştır.

Her ne kadar kasko bedelinin tek başına aracın gerçek satış bedelini oluşturmasa da kasko bedelinin de dikkate alınması ve gerçek satış değerinin araştırılması gerekmekte olup, gerçek satış bedelinin bariz altında bir değerden satılması halinde vergi dairelerince incelemeler başlatılabileceği aşikardır. Söz konusu inceleme riskini almamak adına araç kasko bedelinin çok altında araç satışından kaçınmak gerektiği değerlendirilerek, konu siz değerli mükelleflerimizin bilgilerine sunulmuştur.

SAYGILARIMIZLA

Sitemizde(cumhurbilenymm.com.tr) paylaşılan vergi ve vergileme ile ilişkili çalışmalarda şahsi görüş ve yorumlarımız yer almaktadır. Sitemizde yer alan bilgi veya verileri kullanmanız sonucunda ortaya çıkabilecek her türlü risk tarafınıza aittir. Sitemiz ve yazarları, söz konusu kullanımdan dolayı (ihmalcilik kaynaklı olanlar da dahil olmak üzere) her türlü özel, dolaylı veya arazi zararlardan ve cezai tazminattan dolayı sorumlu tutulamaz.